EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 4.10.2007
COM(2007) 592 redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Mazo un vidējo uzņēmumu būtiskā nozīme, lai veicinātu lielāku izaugsmi un vairāk darbavietu. Mūsdienīgās MVU politikas pārskats

SATURS

1. Ievads 3

2. Mūsdienīgās MVU politikas sasniegumi 3

2.1. Birokrātisko šķēršļu pārvarēšana 5

2.2. MVU piekļuves tirgum uzlabošana 6

2.3. Uzņēmējdarbības veicināšana 8

2.4. MVU izaugsmes potenciāla uzlabošana 9

2.5. Dialoga un konsultāciju ar MVU ieinteresētajām personām stiprināšana 10

3. Nākotne 11

1. IEVADS

Mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) ir Eiropas ekonomikas mugurkauls. Viņu labklājība ir noteicošais faktors, lai ES sasniegtu lielāku izaugsmi, kā arī izveidotu vairāk un labākas darbavietas. Tādēļ MVU politika ir kļuvusi par pamatelementu 2005. gadā atjaunotajās Lisabonas partnerattiecībās izaugsmei un darba vietām .

Komisijas mūsdienīgās MVU politikas[1] galvenais mērķis ir integrēt MVU intereses Kopienas un valstu politikas jomās, piemērojot principu „vispirms jādomā par mazākajiem". Turklāt 2006. gada marta Eiropadome vienojās par virkni galveno pasākumu, kas jāīsteno līdz 2007. gada beigām, lai veicinātu Eiropas MVU uzņēmējdarbības potenciāla tālāku attīstību.

Šajā paziņojumā apkopots sasniegtais divu gadu laikā, kopš uzsākts īstenot mūsdienīgo MVU politiku, kā arī sniegti piemēri tam, kā ticis piemērots princips „vispirms jādomā par mazākajiem". Apstiprinot, ka jaunā Eiropas MVU politika ir uz pareizā ceļa, paziņojums vienlaikus norāda uz vajadzību ievērojami stiprināt MVU atbalsta politikas ES un valstu līmenī, ņemot vērā šo uzņēmumu ekonomisko un sociālo nozīmi.

2. MŪSDIENĪGĀS MVU POLITIKAS SASNIEGUMI

Mūsdienīgās MVU politikas īstenošana notikusi pieaugošas ekonomikas izaugsmes kontekstā: 2006. gadā ES IKP pieaugums sasniedza 3,0 % – gandrīz divreiz vairāk nekā 2005. gadā – un tika izveidoti apmēram 3,5 miljoni jaunu darbavietu[2]. MVU patiesi ir galvenais virzītājspēks darbavietu pieaugumam, sevišķi tādās nozarēs kā būvniecība, transports, komunikācijas vai tūrisms[3].

Komisijas rīcības pamatā bija tās uzņemtās saistības visās **piecās galvenajās jomās**:

– birokrātisko šķēršļu likvidēšana,

– MVU piekļuves tirgum uzlabošana,

– uzņēmējdarbības un iemaņu veicināšana,

– MVU izaugsmes potenciāla uzlabošana,

– dialoga un konsultāciju stiprināšana ar personām, kas saistītas ar MVU.

Tādējādi MVU tagad ir pilnībā integrēti tajās Kopienas politikas jomās, kuras veicina konkurētspēju, izpēti, kohēziju un lauku attīstību. MVU intereses ir ņemtas vērā arī nesenajās iniciatīvās inovāciju[4] un rūpniecības politikas[5] jomās.

---

1 http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sme_policy.htm

2 Eiropas Komisijas pavasara ekonomikas prognoze 2007.–2008. gadam.

3 Statistikas birojs. *Statistics in focus*, 24/2006.

4 Komisijas paziņojums „Zināšanu izmantošana praksē. Plaša mēroga inovācijas stratēģija ES", COM(2006) 502.

Komisija ir palielinājusi MVU prioritāti galvenajās **Kopienas izdevumu programmās** no 2007. līdz2013. gadam. Struktūrfondi joprojām ir galvenais Kopienas finanšu instruments MVU atbalstam[6]. Apmēram 16–18 % no Kohēzijas politikai piešķirtajiem 347,4 miljardiem euro ir paredzēts izmantot saistībā ar MVU. Turklāt Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)[7] izlietos līdz pat 10 miljardiem euro, lai lauku vidē atbalstītu ar lauksaimniecību nesaistītu uzņēmumu izveidi un attīstību, veicinātu iemaņu apguvi un apmācību, kā arī atbalstītu MVU lauksaimniecības, pārtikas ražošanas un mežsaimniecības nozarēs.

Septītā pētniecības un tehnoloģiju attīstības pamatprogramma ietver vairākus stimulējošus faktorus MVU dalībai šajā jomā, tostarp no 50 % uz 70 % ir palielināts augšējais slieksnis izdevumu par izpēti un tehnoloģisko attīstību atlīdzinājumam. Konkurētspējas un inovāciju pamatprogramma (KIP)[8], kuras budžets ir apmēram 3,6 miljardi euro, MVU nodrošina labāku piekļuvi finansēm, atbalsta uzņēmējdarbību, inovācijas, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, kā arī veicina plašāku jaunu un atjaunojamu enerģijas avotu izmantošanu un energoefektivitātes uzlabošanu. Komisija arī ievērojami atbalsta iniciatīvas, kuru mērķis, izmantojot Mūžizglītības programmu, ir nodrošināt, lai izglītība un apmācības būtu pieejamas ikvienam.

Turklāt **2006. gada pavasara Eiropadomes sanāksmes secinājumos** tika uzsvērta un papildināta mūsdienīgās MVU politikas pieeja, aicinot dalībvalstis rosināt ES uzņēmējdarbības potenciāla attīstību, īstenojot šādas piecas galvenās darbības.

(1) Izveidot „vienas pieturas aģentūru", kas vienkāršotu un paātrinātu uzņēmuma izveidi, kā arī līdz vienai nedēļai samazinātu vidējo laiku, kas nepieciešams uzņēmuma izveidei.

(2) Veicināt uzņēmējdarbību, tostarp ar izglītību un apmācību šajā jomā.

(3) Pirmā darbinieka pieņemšanā darbā nevajadzētu būt iesaistītai vairāk kā vienai valsts pārvaldes struktūrai.

(4) *Princips „vispirms jādomā par mazākajiem" ir jāpadara par vadošo principu visos attiecīgajos tiesību aktos, kā arī tas sistemātiski jāpiemēro.*

(5) Jāuzlabo MVU piekļuve valsts iepirkumam.

Saskaņā ar atjaunotajām Lisabonas partnerattiecībām izaugsmei un darba vietām koordinētā Eiropas reformu programma ir iedrošinājusi **arvien lielāku skaitu dalībvalstu iekļaut MVU intereses to politikas veidošanas procesos.** Dalībvalstis to ir sasniegušas atšķirīgos veidos, piemēram, izveidojot īpašu organizāciju, kas pārstāv MVU intereses, veicot vispusīgāku tiesību aktu ietekmes uz MVU novērtējumu, sistemātiski apspriežoties ar MVU, kā arī pakāpeniski uzlabojot uzņēmējdarbības vidi.

---

5 Komisijas paziņojums: „Rūpniecības politikas termiņa vidusposma pārskats. Ieguldījums ES izaugsmes un nodarbinātības stratēģijā", COM (2007) 374.

6 http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

7 Padomes 2005. gada 20. septembra Regula (EK) Nr. 1698/2005.

8 http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/cip/index_en.htm

Regulārs **dialogs ar dalībvalstīm par MVU politiku ļāvis panākt to, ka valstu un ES pasākumi viens otru labāk papildina**. Komisija atbalstīja šo procesu, atvieglojot savstarpēju pieredzes un labas prakses apmaiņu. Eiropas Mazo uzņēmumu hartas ietvaros Komisija apkopoja un publicēja tiešsaistē vairāk nekā 250 labas prakses piemērus no dalībvalstīm, piemēram, jomās, kas saistītas ar piekļuves tiešsaistei uzlabošanu, nodokļu sistēmu un labāku regulējumu[9].

Tomēr būtu jāuzlabo **MVU interešu iekļaušana dalībvalstu un ES politikā**.

Turpmākajās iedaļās sīkāk izklāstīta panāktā attīstība katrā no piecām mūsdienīgās MVU politikas galvenajām jomām, tostarp 2006. gada pavasara Eiropadomes sanāksmes izvirzītajās prioritārajās rīcībās.

2.1. Birokrātisko šķēršļu pārvarēšana

Komisija ir veikusi nozīmīgus pasākumus, lai izveidotu **MVU draudzīgāku normatīvo vidi**.

Piemēram, pārskatītajos **Kopienas noteikumos par valsts atbalstu** līdz 200 000 euro palielināts *de minimis* slieksnis, zem kura par valsts atbalstu nav jāziņo[10]. Jaunie noteikumi ietver arī priekšlikumus par MVU atbalsta intensitātes palielināšanu, jo īpaši attiecībā uz mazajiem uzņēmumiem. Turklāt jaunās **Kopienas nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai un jauninājumiem**[11] nosaka elastīgākus noteikumus MVU izmaksām, kas saistās ar intelektuālā īpašuma tiesībām, pieņemot darbā augsti kvalificētu darbaspēku un piekļūstot inovāciju atbalsta pakalpojumiem. MVU tas arī vienkāršo izpētei, attīstībai un inovācijām paredzētā finansējuma saņemšanu, kā arī palīdz gūt labumu no tehnoloģiju nodošanas.

Komisija ir arī publicējusi priekšlikumu Padomes direktīvai, lai atļautu dalībvalstīm atbrīvot no PVN uzņēmumus, kuru gada apgrozījums ir mazāks par 100 000 euro, kā arī izveidot **PVN vienas pieturas aģentūru sistēmu**, lai vienkāršotu PVN saistības tiem uzņēmumiem, kas darbojas dalībvalstī, kurā tie neveic uzņēmējdarbību. Turklāt priekšlikums ietver vienkāršotus noteikumus PVN atlīdzināšanas pieprasīšanai citās dalībvalstis, tādējādi samazinot MVU slogu un iedrošinot šos uzņēmumus palielināt viņu iekšējo tirdzniecību ES. Komisija uzstāj, lai šī direktīva tiktu pieņemta paātrināti; iespējams, ka dažas šā priekšlikuma daļas varētu tikt pieņemtas līdz 2007. gada 31. decembrim.

Komisija regulāri novērtē ikviena jauna **Kopienas tiesību akta ietekmi**, lai samazinātu uzņēmumu administratīvo slogu – nesen izveidotā Ietekmes novērtējuma padome ir jūtami uzlabojusi Komisijas ietekmes novērtējuma vispārējo kvalitāti.

Neskatoties uz šiem ievērojamajiem uzlabojumiem, vēl ir daudz darāmā, lai atbrīvotu MVU no nevajadzīga administratīvā sloga un tālāk vienkāršotu normatīvās prasības. Tādēļ Komisija turpinās centienus, lai īstenotu 2006. gada pavasara Eiropadomes sanāksmes noteiktās prioritārās rīcības, kuru mērķis bija padarīt principu „vispirms

---

9 http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/gp/

10 Dažās nozarēs, piemēram, zivsaimniecībā, ir noteikts atšķirīgs *de minimis* slieksnis.

11 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/c_323/c_32320061230en00010026.pdf

jādomā par mazākajiem" par vadošo principu visos attiecīgajos tiesību aktos un nodrošināt tā sistemātisku piemērošanu.

ES **Labāka regulējuma darba kārtībā** jau ir nosprausts mērķis virknē prioritāro jomu līdz 2012. gadam Kopienas tiesību aktu radīto administratīvo slogu samazināt par 25 %. Kā pirmo soli šajā virzienā Komisija jau ir ierosinājusi desmit ātri īstenojamus pasākumus tādās jomās kā uzņēmējdarbības tiesības un darba attiecības, kurās šādi pasākumi varētu atstāt vislielāko ietekmi. Šie desmit ātri īstenojamie pasākumi, kurus apstiprināja 2007. gada pavasara Eiropadomes sanāksme, vienkāršos MVU dzīvi un, iespējams, ietaupīs līdz pat 1,3 miljardiem euro administratīvajās izmaksās.

Komisija pilnībā apzinās, ka uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem salīdzinājumā ar lielākiem uzņēmumiem gulstas neproporcionāli liels normatīvais un administratīvais slogs – ir aprēķināts: ja par normatīvajām saistībām lielais uzņēmums par vienu darbinieku izdod vienu euro, mazais uzņēmums par vienu darbinieku vidēji izdod līdz pat desmit euro[12]. Lai atvieglotu šo neproporcionāli lielo slogu, kas gulstas uz MVU, Komisija ir ierosinājusi īpašus noteikumus attiecībā uz mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem. Komisija un dalībvalstis arī turpmāk centīsies atturēties ES līmenī MVU piemērot detalizētas administratīvas prasības, ja vien tas iespējams, un tādējādi dalībvalstis varēs efektīvāk sasniegt kopējos politikas mērķus, izmantojot līdzekļus, kas labāk atspoguļotu īpašās MVU vajadzības atkarībā no vietējām, reģionālām vai valsts īpatnībām.

Komisija visbeidzot apsveic dalībvalstu 2007. gada pavasara Eiropadomes sanāksmē uzņemtās saistības piedalīties administratīvā sloga samazināšanā, jo īpaši ar mērķi valstu līmenī samazināt pašreizējās ziņojumu un dokumentu prasības MVU, sevišķi attiecībā uz mikrouzņēmumiem.

2.2. MVU piekļuves tirgum uzlabošana

Pašlaik tikai 18 % no MVU darbojas starptautiskā tirgū, un vēl mazāks skaits šo uzņēmumu eksportē savus izstrādājumus ārpus savas valsts[13]. MVU saskaras arī ar šķēršļiem – valsts iepirkuma tirgus piekļuvē, preču pārdošanā pārrobežu patērētājiem vai standartu piemērošanā. Tādēļ ļoti svarīgi ir **atvieglot MVU piekļuvi tirgiem,** jo īpaši vienotajam tirgum.

Neskatoties uz pamatprincipu par preču brīvu apriti, daudzi uzņēmumi, eksportējot izstrādājumus uz citu dalībvalsti, vēl aizvien saskaras ar **tehniskiem šķēršļiem,** jo šo valstu iestādes pieprasa, lai preces, kuras importē no citām dalībvalstīm, tiktu pielāgotas attiecīgās valsts tehniskajām prasībām. Komisija tāpēc ir iesniegusi apspriešanai priekšlikumu regulai, ar kuru valstu iestādēm, kas liedz piekļuvi tirgum, pienācīgā veidā ir jāpamato savs lēmums[14]. Tādējādi šis slogs gulsies uz valstu iestādēm nevis uzņēmumiem, kuri saskaras šiem šķēršļiem.

---

12 „Paraugi neproporcionāli liela MVU normatīvā sloga samazināšanai". Ekspertu grupas ziņojums, Eiropas Komisija, 2007. gada maijs.

13 http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/analysis/doc/smes_observatory_2003_report4_en.pdf)

14 http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/mutrec_en.htm

2007. gadā tika aizsākta **integrēta uzņēmējdarbības un inovāciju atbalsta tīkla**, izveide, tam pilnībā sākot darboties 2008. gadā, lai MVU palīdzētu gūt lielāku labumu no vienotā tirgus sniegtajām iespējām. Tas veicina arī pasākumus MVU savstarpēju kontaktu dibināšanai, tehnoloģijas starpniecību un partneru meklēšanu, organizē MVU atsauksmes par ES tiesību aktiem un standartiem, kā arī atbalsta MVU internacionalizēšanu. Šis tīkls ar apmēram 600 Eiropas uzņēmējdarbības un inovāciju atbalsta organizācijām aptver līdz pat 2 000 000 MVU.

Jaunā Pakalpojumu direktīva[15] atbrīvos **pakalpojumu** sniegšanas tirgu, kas aptver apmēram 70 % no ES pievienotās vērtības un kam ir ievērojams potenciāls, lai stimulētu izaugsmi un nodarbinātību. Samazinot birokrātisko slogu un piedāvājot atbalstu ieinteresētajiem ārvalstu uzņēmumiem, šie pasākumi ļaus uzņēmumiem vienkāršāk piedāvāt pakalpojumus, kā arī uzsākt uzņēmējdarbību citā ES valstī. Turklāt, ja noteiktā līmenī tiktu saskaņoti patērētāju tiesību aizsardzības tiesību akti, arī tas MVU varētu palīdzēt pārdot savus izstrādājumus ārpus savas valsts robežām.

Standartizācija, kas ļauj uzlabot izstrādājumu kvalitāti un veicina patērētāju uzticību, ir ļoti būtisks nosacījums, lai palielinātu MVU konkurētspēju un izaugsmi. Komisija tādēļ palielina savu līdzfinansējumu, lai atbalstītu ekspertu, kas pārstāv MVU intereses, dalību Eiropas standartu izstrādes procesā. Komisija arī pilnībā atbalsta Eiropas standartizācijas organizāciju iniciatīvas attiecībā uz MVU. Visbeidzot, veicot darbu pie standartiem un inovācijām, Komisija, lai iedrošinātu inovācijas MVU, izskata standartu potenciāla uzlabošanas iespējas.

Publiskā iepirkuma direktīvas ir pamats, lai veicinātu konkurētspējīga valsts iepirkuma tirgus izveidi MVU labā. Atbildot uz 2006. gada pavasara Eiropadomes sanāksmes secinājumiem, Komisija veica pasākumus, lai noteiktu, kā varētu labāk izmantot **publiskā iepirkuma tirgus**, kuri veido apmēram 16 % no ES IKP, lai veicinātu MVU izaugsmi un konkurētspēju. Nesen veikts pētījums liecina, ka pēdējos gados noticis neliels uzlabojums attiecībā uz MVU dalību publiskā iepirkuma tirgos, lai arī šī tendence visā ES nav vienāda.

Komisija arī publicēja **Praktisku rokasgrāmatu par inovāciju veicināšanu**[16]. Dalībvalstis ievieš pasākumus, lai palielinātu uzņēmumu informētību par valsts iepirkuma iespējām un uzlabotu piekļuvi informācijai par konkursiem. Tomēr tikai ļoti nedaudzas valstis – AK, Itālija un Francija – jau ir īstenojušas īpašu stratēģiju, lai palīdzētu MVU piedalīties valsts iepirkuma procedūrā.

Visbeidzot ES atjaunināta tirgus piekļuves stratēģija uzsver daudzpusējus un divpusējus centienus, lai palīdzētu Eiropas uzņēmumiem, tostarp MVU, pārvarēt šķēršļus, ar kādiem tie saskaras, **piekļūstot trešu valstu tirgiem**[17]. Pasākumi ietver tirdzniecības atvieglošanas noteikumu izstrādi nākotnes brīvās tirdzniecības nolīgumos un PTO, kā arī dialogus ar trešām valstīm par reglamentējošām un rūpniecības politikām, lai likvidētušķēršļus tirdzniecībai**.** Turklāt tādi īpaši pasākumi kā informācijas un ieinteresēšanas kampaņas, kā arī pasākumi kontaktu dibināšanai starp uzņēmumiem, lai vienkāršotu MVU piekļuvi trešu valstu tirgiem, piemēram,

---

15 2006. gada 12. decembra Direktīva 2006/123/EK

16 http://ec.europa.eu/enterprise/innovation/documents_en.htm

17 „Globālā Eiropa: Konkurence pasaulē", COM(2006) 567.

AL-INVEST, MEDINVEST un *PROINVEST,* ir izrādījušies sekmīgi un notiks arī turpmāk.

2.3. Uzņēmējdarbības veicināšana

Dalībvalstis ir ieguldījušas ievērojamu darbu, lai līdz 2007. gada beigām izstrādātu **uzņēmējdarbības prioritāros pasākumus,** kā tas tika pieprasīts 2006. gada pavasara Eiropadomes sanāksmē.

Vairumā valstu ir izveidotas **vienas pieturas aģentūras** vai līdzīgas struktūras, kas domātas kā atbalsts uzņēmumu izveidei, *lai arī* dažos gadījumos tās neaptver visus uzņēmumu veidus. Kopumā reģistrācijai nepieciešamais laiks ir samazinājies, un daudzās dalībvalstīs un reģionos tagad ir iespējams reģistrēt uzņēmumu vienas nedēļas laikā. Tomēr vēl joprojām ir iespējas un vajadzība šo procesu vienkāršot. Visbeidzot Pakalpojumu direktīva dalībvalstīm uzliek par pienākumu izveidot vienotus kontaktpunktus, kuros pakalpojumu sniedzēji var nokārtot visas formalitātes, kas saistās ar viņu darbību.

Attiecībā uz **uzņēmējdarbības iemaņu** apguvi skolu programmās vairums dalībvalstu jau ir veikušas konkrētus pasākumus šajā jomā. Tomēr attīstība ir samērā lēna, mēģinot uzņēmējdarbību pilnībā integrēt kā pamatpriekšmetu valsts (vai reģionālā) līmenī vispārējās vidējās izglītības mācību programmās. Tas ir sasniegts dažās dalībvalstīs, kamēr citas dalībvalstis pašlaik uzsāk vai plāno uzsākt līdzīgas reformas.

Savukārt Komisija 2006. gada februārī pieņēma **paziņojumu par to, kā, izmantojot izglītību un mācības, stimulēt uzņēmējdarbības garu**[18], sniedzot labas prakses piemērus, kas tika apspriesti Oslo konferencē par izglītību uzņēmējdarbības jomā. Turklāt ir aprēķināts, ka vairāk nekā 200 000 vidusskolnieku piedalās Komisijas organizētajā praktiski orientētā apmācību programmā, kuras ietvaros viņi vada miniuzņēmumus, lai tuvāk iepazītos ar uzņēmējdarbības pamatprincipiem un vajadzīgajām iemaņām. Iespēja, ka šie skolēni nodibinās savu uzņēmumu, ir četras reizes lielāka nekā attiecībā uz citiem viņu vienaudžiem.

Līdz šim apmēram viena trešdaļa dalībvalstu ir izveidojušas **vienas pieturas aģentūras sistēmu darbinieku pieņemšanai darbā** (piemēram, apvienojot to ar vienas pieturas aģentūru uzņēmējdarbības uzsākšanai), vai arī šīm valstīm ir tik vienkārša darbā pieņemšanas kārtība, ka to var pielīdzināt vienas pieturas sistēmai. Panākumi ir sasniegti, samazinot procedūru skaitu.

Visbeidzot, lai saglabātu apmēram 2,8 miljonus darbavietu, kuras ir apdraudētas katru gadu sakarā ar **uzņēmumu tālāku nodošanu,** Komisija veicina labu praksi par to, kā radīt pakalpojumus, kuru mērķis ir nodibināt kontaktus starp nododamu uzņēmumu potenciālajiem pārdevējiem un pircējiem. Pēc Komisijas paziņojuma[19] tika uzsākts pilotprojekts, lai veicinātu darbaudzināšanas shēmas ES dalībvalstīs, kuru mērķis ir sekmēt zināšanas un pamatiemaņas, kas ir būtiskas veiksmīgai uzņēmējdarbības nodošanai.

---

18 http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/support_measures/training_education/commplan.htm

19 „Kopienas Lisabonas programmas izaugsmei un nodarbinātībai īstenošana. Uzņēmumu nodošana – nepārtrauktība ar jaunu sākumu", COM (2006)117.

Nopietns ir jautājums par uzņēmēju tēlu, jo īpaši attiecībā uz pārdzīvojumiem par uzņēmējdarbības neizdošanos. Vienīgi neliela daļa to uzņēmēju, kas jau piedzīvojuši neveiksmi, vēlreiz mēģina uzsākt uzņēmējdarbību, neskatoties uz to, ka bieži vien par to saglabā interesi. Tomēr tie, kas mēģina vēlreiz, šķiet ir mācījušies no iepriekšējās pieredzes, tāpēc viņiem ir lielākas iespējas gūt panākumus. Tāpēc dažas rīcības jomas, lai atvieglotu jaunu sākumu godīgu neveiksmi piedzīvojušajiem uzņēmējiem, ir izvirzītas Komisijas paziņojumā „Pārvarēt uzņēmējdarbības neveiksmes – otrās iespējas politika"[20].

Vēl nav pilnībā izmantots **sieviešu, vecāka gadagājuma cilvēku un etnisko minoritāšu izcelsmes uzņēmēju** lielais potenciāls.

2.4. MVU izaugsmes potenciāla uzlabošana

Lai uzlabotu **MVU piekļuvi finansējumam**, vairāk nekā 1 miljards euro ir piešķirti finanšu instrumentiem **Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammā** 2007.–2013. gadam. Šāda summa finanšu institūcijām ļaus nodrošināt apmēram 30 miljardu euro lielu jaunu finansējumu MVU, jo katru euro, kas izdots no ES budžeta, papildinās privāto investoru nauda, tādējādi veidojot nozīmīgu sviras efektu. Šie fondi tādā veidā ES atbalstīs aptuveni 400 000 MVU, galvenokārt mikrouzņēmumus un mazos uzņēmumus.

Nozīmīga struktūrfondu daļa (2007–2013) tiks izlietota, lai atbalstītu MVU izveidi un izaugsmi, jo īpaši, lai uzlabotu to inovatīvo kapacitāti, investīcijas izpētei un tehnoloģiju attīstībā un prasmēs. Lai uzlabotu ilglaicīga finansējuma pieeju mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem reģionālā līmenī, Komisija partnerībā ar Eiropas Investīciju banku un Eiropas Investīciju fondu uzsāka ***JEREMIE* iniciatīvu**[21]. Tā dalībvalstīm sniedz iespēju izmantot līdzekļus no struktūrfondiem tādiem finansējuma produktiem kā riska kapitāls, garantijas un mikrofinansējums. Komisija iedrošina dalībvalstis aktīvi izmantot šīs finansējuma iespējas.

Komisija arī ir veicinājusi **dialogu un sadarbību starp banku pārstāvjiem un MVU**, kas nodrošināja labāku savstarpēju sapratni un labāku pārredzamību. Piektajā banku pārstāvju un MVU apaļā galda sanāksmē[22] tika apspriesti pārredzamības jautājumi, kā arī jauni finansējuma instrumenti, kā mezonīna finansējums un MVU parādsaistību pārvēršana vērstpapīros, kas radīs daudz vieglāk pieejamus jaunus papildu finansējuma avotus MVU. Visbeidzot Komisija kopā ar dalībvalstīm un nozares pārstāvjiem ir noteikusi pārrobežu kapitāla tirgus attīstības galvenos šķēršļus, lai iedrošinātu patiesa Eiropas **riska kapitāla** tirgus attīstību.

Komisijas inovāciju politika un īpaši atbalsta pasākumi ir palīdzējuši palielināt MVU dalību inovācijās, koriģējot tirgus nepilnības, kā arī sekmējot sadarbību starp ieinteresētajām personām. Jaunas paplašinātas inovāciju stratēģijas pieņemšana, kas organizēta ap desmit punktu rīcības plānu, atklāja vairākus MVU būtiskus problēmjautājumus, īpaši attiecībā uz prasmēm, standartizāciju un intelektuālā īpašuma tiesībām. Komisija arī aktīvi veicina **klasteru politiku izveidi** dalībvalstīs,

---

20 COM (2007) 584

21 http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/jeremie_en.htm

22 galīgo ziņojumu: http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/financing/round_table.htm

kā arī nodrošina to koordināciju ES līmenī, lai atbalstītu pasaules mēroga Eiropas klasteru rašanos.

Lai tālāk uzlabotu **piekļuvi finansējumam** ļoti maziem uzņēmumiem vai amatniecības uzņēmumiem, Komisija veicina **mikrokredītus** Eiropā. Vairāk uzmanības veltīts tam, lai stiprinātu MVU piekļuvi pašu kapitālam, jo īpaši uzņēmumu izaugsmes posmā. Kapitālieguldījumus MVU nedrīkst kavēt, piemēram, neizdevīgāka nodokļu politika salīdzinājumā ar citiem kapitāla avotiem.

Lai MVU un jo īpaši amatniecības uzņēmumiem palīdzētu sekmīgi risināt jautājumus par **kvalificēta darbaspēka** un vadības iemaņu trūkumu, Komisija uzsāka pilotprojektu – ***ERASMUS* veida apmaiņas programmu** – mācekļiem, lai iedrošinātu viņus iegūt profesionālo pieredzi citā dalībvalstī. Šis pasākums pašlaik tiek novērtēts.

Iemaņas un kompetences MVU ir ļoti svarīgas, jo īpaši amatniecības nozarē. Labāka nākotnes iemaņu prasību apzināšana ir ļoti svarīga, jo jaunās vajadzīgās iemaņas, kas pieprasa darbavietu atjauninašanu, un vajadzīgie stratēģiskas plānošanas uzlabojumi izglītības un apmācības sistēmās ietekmēs daudzas ražošanas darbības. Lai atvieglotu e-prasmju apguvi, īpaši attiecībā uz MVU, Komisija ir ierosinājusi jaunu e-prasmju politikas izstrādi[23].

Visbeidzot, ar vidi saistīti vērienīgi mērķi par energoefektivitātes uzlabošanu un siltumnīcas efekta radīto gāzu izmešu samazināšanu līdz 2020. gadam par vismaz 20 %, kā arī jaunu atjaunojamās enerģijas avotu radīšana prasa izveidot jaunus uzņēmējdarbības paraugus. Uzdevums ir palīdzēt MVU pielāgot ilgtspējīgus ražošanas un uzņēmējdarbības modeļus, tādējādi šos uzņēmumus padarot par aktīviem dalībniekiem Eiropas ekonomikas virzībā pretim videi draudzīgākai ražošanai un patēriņam, vienlaikus MVU ļaujot no tā gūt ekonomisku labumu. Tas būs iespējams, pateicoties sociāli atbildīgas prakses atbalstam MVU vidū. Kā pirmo soli Komisija piedāvā programmu, lai ražošanas procesos un izstrādājumos MVU palīdzētu iekļaut ar vidi saistītus problemātiskus jautājumus, sākot ar labāku saskaņotību ar vides tiesību aktiem[24]. Turklāt nākamais rīcības plāns par ilgtspējīgu rūpniecības politiku un ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu arī sekmēs MVU konkurētspējas un ilgtspējīguma veicināšanu.

2.5. Dialoga un konsultāciju ar MVU ieinteresētajām personām stiprināšana

Regulāras informatīvas un apspriežu sanāksmes ar Eiropas uzņēmēju organizācijām, kuras vada MVU sūtnis[25] veido pamatu regulārai informācijas apmaiņai par Komisijas galvenajām tiesību aktu un politikas iniciatīvām un to ietekmi uz MVU. Tas arī palīdzējis stiprināt MVU sūtņa „uzrauga" funkciju, ietverot MVU svarīgos jautājumus Eiropas politikas un tiesību aktu veidošanas procesa sākuma posmā, kā arī ļaujot ieinteresētajām personām piedalīties Eiropas MVU politikas veidošanas procesā.

---

23 E-prasmes 21. gadsimtā: Veicināt konkurētspēju, izaugsmi un jaunas darbavietas (2007.–2010.).

24 COM (2007) 379

25 http://ec.europa.eu/enterprise/sme/envoy_en.htm

Turklāt vairākās **augsta līmeņa ieinteresēto personu konferencēs** kopā pulcējās plašs pārstāvju loks no Eiropas Parlamenta, dalībvalstīm un uzņēmējdarbības vides, veicinot visu vadošo dalībnieku apņemšanos īstenot mūsdienīgu politiku. Komisija arī veicina jauna dialoga uzsākšanu starp augstākās izglītības un uzņēmējdarbības pārstāvjiem, kurā tiks apspriesti MVU specifiski problēmjautājumi.

Eiropas uzņēmumu balva, kas pirmo reizi tika piešķirta 2006. gadā, palīdzēja vairot informētību par uzņēmējdarbību un MVU politiku, kā arī par daudzveidīgajiem un radošajiem risinājumiem, ar kādiem reģioni var iedrošināt un atbalstīt mazos uzņēmumus un veicināt to veiksmīgu darbību. Otro reizi kopā ar Portugāles Padomes prezidentūru šī balva tiks piešķirta 2007. gada decembrī. Visbeidzot Komisijas izveidotais jaunais **MVU tīmekļa portāls** (http://ec.europa.eu/enterprise/sme/) ir ievērojami atvieglojis piekļuvi tiešsaistē jautājumiem, kas saistīti ar MVU.

3. NĀKOTNE

Mūsdienīgā MVU politika, kuras īstenošana tika uzsākta 2005. gadā, **ir devusi pirmos rezultātus**. Saskaņota, ietveroša un proaktīva MVU politika ir izvirzījusi MVU jautājumu valstu un Eiropas reformu darba kārtības degpunktā un palielinājusi ieinteresēto personu ieguldījumu, lai sasniegtu kopīgi nospraustos mērķus. Gan dalībvalstis, gan Komisija ir panākušas ievērojamu attīstību, īstenojot darbības, lai veidotu labāku uzņēmējdarbības vidi, **iekļautu MVU jautājumus galvenajās politikas jomās**, kā arī iedrošinātu cilvēkus uzsākt uzņēmējdarbību.

Rezultātā ir kļuvis vienkāršāk nodibināt uzņēmumu, izglītošana par uzņēmējdarbību ieņem arvien lielāku daļu skolu mācību programmās, ES pieaug informētība par uzņēmējdarbību un MVU, kā arī „vispirms jādomā par mazākajiem" princips ir integrēts Kopienas un valstu politikās. Tomēr vēl joprojām ir jāveic daudz uzlabojumu gan Kopienas līmenī, gan pašās dalībvalstīs.

Tāpat visā ES sākusi iesakņoties labāka regulējuma kultūra, un ES iestādēm te jārāda priekšzīme. Komisija ir veikusi ievērojamas izmaiņas tajā, kā tā izstrādā jaunus priekšlikumus un pārrauga esošā *acquis* īstenošanu. Tāpat arī Eiropas Parlaments ir sācis izmantot ietekmes novērtējumus, bet Padome vēl šā darba instrumenta lietošanu nav uzsākusi.

Tomēr **labāka regulējuma rezultāti ir jāizjūt visos līmeņos**. Visas dalībvalstis ir vienojušās noteikt mērķus, lai līdz 2012. gadam samazinātu administratīvās izmaksas par 25 %. Lai samazinātu slogu MVU, kuriem tas ir nesamērīgi liels, jāpieņem, ka uz MVU neattiecas ES tiesību aktu administratīvās prasības, ja vien pēc tā nav īpašas nepieciešamības un jautājumu nevar labāk atrisināt valsts, reģionālajā vai pašvaldības līmenī. Ja uz MVU attiecas ES tiesību akti, jāizstrādā īpaši pasākumi, lai tiem palīdzētu. Kopumā ES jārod veidi, kā samazināt esošo slogu, ja tas ir iespējams. Nākamais solis ir modernizēt pārvaldes iestādes, lai tās sniegtu pārredzamus un paredzamus pakalpojumus un spētu nodrošināt efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus.

Komisija ir uzklausījusi ieinteresētās personas, lai tālāk attīstītu un aktualizētu mūsdienīgo MVU politiku. Tā ir izanalizējusi rezultātus no nesenajām augsta līmeņa konferencēm, jo īpaši Ceturtās Eiropas konferences par amatniecības un mazajiem

uzņēmumiem[26] un Augsta līmeņa konferences par MVU politiku[27], smēlusies ierosmi dalībvalstu īstenotajās vai piedāvātajās iniciatīvās, kā arī nesenos pārējo ES iestāžu ziņojumos.

Tagad uzdevums ir rosināt MVU izaugsmes un darbavietu potenciālu un pilnībā izmantot to novatorisma iespējas. Komisija ir pārliecināta par nepieciešamību **pievērst vēl lielāku uzmanību MVU nākamajā Lisabonas programmas ciklā** (2008–2010). Tā uzklausīs mazo uzņēmēju un viņu pārstāvju viedokļus, apsverot iespēju izstrādāt Eiropas iniciatīvu („*Small Business Act*") ar konkrētiem priekšlikumiem turpmākam MVU atbalstam.

Jaunajos ar MVU saistītajos priekšlikumos nākamajā Lisabonas programmas ciklā Komisija **ņems vērā MVU daudzveidību**: pastāv amatniecības un mazie uzņēmumi, sociālās ekonomikas uzņēmumi un ģimenes uzņēmumi, un tiem visiem ir potenciāls, lai stiprinātu Eiropas izaugsmi, darbojoties kā inovāciju, vietējās attīstības, apmācības un nodarbinātības virzītājspēks, tomēr reizēm atklājot īpašas problēmas un vajadzības.

Turklāt ir vienlīdz svarīgi, lai arī dalībvalstis pastiprinātu savus centienus un valstu reformu programmās MVU politika ieņemtu nozīmīgāku vietu.

---

26 http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/craft/4th_conference.htm

27 Briselē, 27.9.2007.